NATIONAL HANDLINGSPLAN FOR TEKSTILER

Notat: Markedsdialog om initiativ 2.2 – Fremtidens tekstilinfrastruktur – kapacitet, investeringer og partnerskaber

Dette notat tager afsæt i National Handlingsplan for Tekstiler, som blev lanceret den 2. oktober 2026. Yderligere information om handlingsplanen findes på www.tekstilhandlingsplan.dk.

En stor del af handlingsplanens aktiviteter og indsatser vil blive gennemført på baggrund af udbud og der gennemføres en struktureret markedsdialog forud for de kommende udbud.

I markedsdialogen ønsker vi input til leverancer, prioritering, organisering og hvordan arbejdet bedst gennemføres. Det skal hjælpe konsortiet bag handlingsplanen med at afgrænse opgaven og stille mere præcise krav i det kommende udbudsmateriale. Konsortiet består at Dansk Mode & Textil, Lifestyle and Design Cluster og TRACE. De første udbud forventes klar inden udgangen af 2026 og de første aktiviteter forventes igangsat i 1. kvartal 2027.

PROBLEMET SOM INITIATIV 2.2 SKAL LØSE

Danmark står over for nye krav til håndteringen af brugte tekstiler og tekstilaffald. Det kommende udvidede producentansvar vil ændre ansvaret for håndteringen og stille større krav til at indsamling, sortering og videre behandling hænger sammen. Samtidig råder kommuner, regioner, stat, virksomheder og genbrugsaktører over tekstiler, som måske kan få længere levetid gennem rensning, reparation eller genbrug. Der er allerede aktører og løsninger på området. Men vi mangler et samlet beslutningsgrundlag for, hvilke funktioner og hvilken kapacitet der er brug for, hvor de bør placeres, hvordan de i praksis kan se ud, og hvordan de kan fungere økonomisk. En sorteringsløsning kræver f.eks. tilstrækkelige mængder af en egnet kvalitet, nogen der kan drive den, og aftagere til de tekstiler og materialer, der kommer ud af den. Tilsvarende kræver reparation og forberedelse til genbrug både adgang til tekstilerne og en vej tilbage til anvendelse. Og det samme gør sig gældende for genanvendelse og forberedelse til genanvendelse. Hvis disse forhold vurderes hver for sig, risikerer vi at investere i kapacitet, som ikke kan bruges i praksis.

Tekstilstrømsanalysen i initiativ 2.1 skal kortlægge tekstilernes mængder og veje gennem systemet. Initiativ 2.2 skal bruge den viden til at vurdere, hvilke funktioner, investeringer og

samarbejder der faktisk er behov for. Det er ikke givet, at alle led bør opbygges i Danmark. For nogle tekstilstrømme kan danske løsninger være relevante; for andre kan samarbejde med eksisterende eller kommende kapacitet i nordiske og øvrige europæiske lande være mere hensigtsmæssigt. Det skal undersøges ud fra blandt andet volumen, økonomi, miljøeffekt, teknologisk modenhed og mulighederne for afsætning.

FORMÅLET MED INITIATIV 2.2

Initiativet skal give et konkret grundlag for beslutninger om fremtidens tekstilinfrastruktur i Danmark. Den strategiske analyse skal pege på, hvilke led Danmark bør styrke, hvilke investeringer og samarbejdsmodeller der kan være behov for, og hvor løsninger på tværs af landegrænser giver bedre mening. Den skal bygge på tekstilstrømsanalysen fra 2.1 og supplere den med viden om eksisterende kapacitet, teknologier, økonomi, aktører og markeder. Analysen skal også undersøge mulighederne for at recirkulere tekstiler fra kommuner, regioner og staten bedre og i længere tid.

Vurderingen skal undersøge hele spændet af mulige løsninger: fra rensning, reparation og genbrug af tekstiler inden for eller på tværs af offentlige institutioner og andre aktører til finsortering, forberedelse til henholdsvis genbrug og genanvendelse, genanvendelse, logistik og forbindelsen til mulige aftagere. Affaldshierarkiet skal indgå i vurderingen af, hvilke løsninger der er hensigtsmæssige for forskellige tekstilstrømme, sammen med blandt andet miljøeffekt, økonomi og mulighederne for at gennemføre dem i praksis. Løsningerne skal kunne fungere inden for de relevante juridiske rammer, herunder ikke mindst den ansvarsfordeling, der fastlægges i det danske producentansvar.

Analysen skal munde ud i prioriterede anbefalinger. De skal drøftes i konsortiegruppen og styregruppen samt med andre relevante aktører, f.eks. dialogforummet under initiativ 2.1 samt eventuelt relevante myndigheder. På den baggrund skal ét til tre områder udvælges til konkret opfølgning, f.eks. gennem testaktiviteter, investeringscases eller partnerskaber. Initiativet skal afklare muligheder og næste skridt; det indebærer ikke i sig selv en beslutning om at etablere en bestemt type anlæg eller en national hub.

Anbefalingerne kan også pege på forsknings- og udviklingsopgaver, som det kan være relevant at arbejde videre med gennem den støtte til forskning og udvikling, der indgår i producentansvaret. Hvordan det konkret kan ske, afhænger af den danske udmøntning og beslutninger om midlerne.

FORELØBIGE LEVERANCER

Handlingsplanen fastlægger: en strategisk analyse, prioriterede anbefalinger og konkret opfølgning på ét til tre områder. Analyseaktøren skal beskrive, hvordan viden fra virksomheder,

offentlige aktører, forskning og civilsamfund inddrages undervejs, blandt andet gennem interviews, og hvordan inputtene efterprøves i analysen. Markedsdialogen skal kvalificere analysens metode og detaljeringsgrad, samt hvordan anbefalingerne kan føres videre inden for initiativets rammer. De foreløbige leverancer er:

1. **Et overblik over eksisterende og mulig kapacitet:** Med afsæt i tekstilstrømsanalysen fra 2.1 kortlægges løsninger til rensning, reparation og genbrug samt funktioner efter indsamling og indledende sortering, herunder finsortering, forberedelse til genbrug, genanvendelse og logistik. Overblikket skal også omfatte muligheder for at bruge tekstiler længere inden for og på tværs af offentlige institutioner. Eksisterende og planlagt kapacitet i Danmark sammenholdes med relevant kapacitet i nordiske og øvrige europæiske lande. Det skal fremgå, hvilke mængder og kvaliteter løsningerne kan håndtere, og hvor der mangler viden.

2. **En strategisk vurdering af mulige løsninger:** Analysen skal undersøge, hvilke funktioner det giver mening at styrke i Danmark, herunder løsninger, der kan håndtere tekstiler fra kommuner, regioner og staten, og hvor samarbejde på tværs af lande er mere relevant. Mulighederne vurderes efter fælles kriterier som volumen, økonomi, miljøeffekt, teknologisk modenhed, skalerbarhed og afsætning. Affaldshierarkiet skal indgå i vurderingen, ligesom løsningerne skal vurderes i forhold til relevante juridiske rammer, herunder ansvarsfordelingen under det danske producentansvar. Analysen for de forskellige løsninger skal også hvilke forudsætninger der er opfyldt, hvilke der mangler, og hvem der kan være med til at afklare dem.

3. **Et beslutningsgrundlag for investeringer og samarbejde:** For de mest relevante muligheder skal analysen så vidt muligt belyse kapacitets- og investeringsbehov, driftsøkonomi, mulige aftagere og samarbejdsmodeller. Den skal undersøge både den nuværende og en mulig fremtidig efterspørgsel efter genbrugte og genanvendte tekstiler: Hvad skal der til for at skabe afsætning og økonomisk holdbare løsninger, og kan eksisterende kapacitet udnyttes bedre? Det omfatter også, hvor offentlige aktører kan bidrage med tekstilmængder, eksisterende løsninger eller partnerskaber med private aktører. Analysen skal skelne mellem dokumenterede forhold og antagelser om markedets udvikling.

4. **Prioriterede anbefalinger til drøftelse:** Analysen skal pege på, hvilke muligheder der bør arbejdes videre med, hvorfor de er prioriteret, og hvilke beslutninger eller afklaringer der mangler. Anbefalingerne drøftes i konsortiegruppen og styregruppen samt med relevante offentlige og private aktører, f.eks. kommuner, regioner og dialogforummet i 2.1. De bør også identificere eventuelle forsknings- og udviklingsbehov, som kan være relevante at føre videre i regi af producentansvaret,

afhængigt af den danske udmøntning.

5. **Konkret opfølgning på ét til tre områder:** På baggrund af analysen og drøftelserne udvælges områder, der kan modnes gennem f.eks. en testaktivitet, en investeringscase eller et partnerskab. For hvert område beskrives formål, relevante offentlige og private aktører og deres roller, forventede mængder, økonomiske og juridiske forudsætninger, mulige aftagere og næste skridt. Formen og omfanget skal kunne rummes inden for initiativets økonomiske og administrative ramme.

KENDTE RAMMER

Målgruppe og samarbejdspartnere:
Initiativet er relevant for kommuner, regioner, kollektive ordninger, tekstilvirksomheder, genbrugs-, reparations-, sorterings- og genanvendelsesaktører, teknologileverandører, vidensinstitutioner, investorer og myndigheder. Deres roller vil være forskellige: Nogle råder over tekstilmængder eller eksisterende kapacitet, andre kan udvikle eller drive løsninger, efterspørge materialerne eller bidrage med finansiering og faglig viden.

Budget:

Det samlede budget for initiativ 2.2 er 3.650.000 kr. for 2026–2029,, hvoraf 11% er øremærket til TRACE Impact Framework, TRACE Data Space og revision. Der er ligeledes afsat midler til de(n) ansvarlige konsortiepartner(e)s projektledelse. Graden heraf er ikke fastsat på forhånd, da den afhænger af konsortiepartnerens rolle, der kan spænde fra udelukkende at være igangsætter til at kvalitetssikre udbudsmateriale, have løbende kontrol og kvalitetssikring af analysearbejde etc. Den konkrete prioritering af aktiviteter og midler er endnu ikke fastlagt og skal blandt andet kvalificeres gennem markedsdialogen og afklares ifm. udbudsprocessen.

Ansvarlig konsortiepartner:

Dansk Mode & Tekstil

Tidsramme:

Gennemførelsesperioden for initiativet er 3. kvartal 2027 til 2. kvartal 2029. Arbejdet skal planlægges tæt sammen med tekstilstrømsanalysen i 2.1. Det bør aftales fra begyndelsen, hvilke foreløbige data 2.2 kan arbejde med, hvornår mere gennemarbejdede resultater kan overleveres, og hvordan ændringer og usikkerheder håndteres. Dermed kan arbejdet begynde uden at foregribe analysens konklusioner.

Den danske udmøntning af producentansvaret får betydning for aktørernes ansvar. Analysen og anbefalingerne skal derfor kunne justeres, efterhånden som bekendtgørelsen og ordningernes praktiske indretning bliver klar.

Forventede indikatorer, effekter og målsætninger:

Forventede indikatorer:

1. Gennemført strategisk analyse med kortlægning og vurdering af eksisterende og fremtidige kapacitetsbehov, infrastrukturløsninger, investeringsbehov, økonomi og relevante aktører i Danmark. Nordiske og europæiske løsninger inddrages hvor relevant.
2. Antal prioriterede anbefalinger med dokumenteret vurdering efter fælles kriterier, herunder affaldshierarki, tekstilmængder, miljøeffekt, økonomi, teknologisk modenhed, skalerbarhed og afsætningsmuligheder
3. Antal prioriterede områder, der følges op gennem konkrete testaktiviteter, investeringscases eller udvikling af partnerskaber

Forventede effekter:

1. Et styrket og mere sammenhængende beslutningsgrundlag for investeringer, kapacitetsudvikling og samarbejde om fremtidens tekstilinfrastruktur i Danmark.
2. Reduceret usikkerhed om, hvilke infrastrukturløsninger der bør udvikles i Danmark, og hvor nordiske eller europæiske samarbejder kan være mere hensigtsmæssige
3. Modning af konkrete infrastrukturløsninger, investeringsmuligheder og partnerskaber, som kan danne grundlag for efterfølgende implementering og skalering
4. Bedre forudsætninger for en økonomisk bæredygtig og sammenhængende tekstilinfrastruktur, der understøtter længere anvendelse af tekstiler samt øget reparation, genbrug og genanvendelse i overensstemmelse med affaldshierarkiet

De konkrete målsætninger forventes udviklet ifm. udbudsprocessen.

SAMMENHÆNG MED ØVRIGE INITIATIVER

- **Initiativ 2.1 – Dialogforum og tekstilstrømsanalyse.** Analysen i 2.1 kortlægger, hvor tekstilerne findes, deres kvalitet, og hvor de bevæger sig hen. Initiativ 2.2 bruger resultaterne til at vurdere behov for kapacitet, investeringer og samarbejde. Overlevering af data, definitioner og usikkerheder skal aftales fra begyndelsen, så kortlægningen ikke gentages, og anbefalingerne bygger på et tydeligt datagrundlag.
- **Initiativ 2.3 – Offentlige tekstilindkøb.** Arbejdet i 2.3 kan give viden om offentlige tekstiler og efterspørgslen efter løsninger, der forlænger deres levetid. Initiativ 2.2 kan omvendt belyse, hvilke løsninger der skal være tilgængelige, når offentlige tekstiler skal bruges igen eller sendes videre. Udviklingen af indkøbsstandarder ligger i 2.3.
- **Initiativ 1.3 – Reparationsinfrastruktur.** Initiativ 1.3 skal gøre reparation lettere at tilbyde og finde for virksomheder, butikker og borgere. Initiativ 2.2 vurderer, hvor reparation kan indgå som funktion i den bredere tekstilinfrastruktur, blandt andet for

tekstiler fra offentlige aktører.

DETTE ØNSKER VI INPUT TIL

Markedsdialogen skal bidrage til at kvalificere både indholdet, prioriteringen og organiseringen af initiativet. Vi ønsker særligt deltagernes perspektiver på følgende spørgsmål:

1. Hvordan bør eksisterende og planlagt kapacitet i Danmark og relevante nordiske og europæiske lande kortlægges? Hvilke oplysninger om mængder, kvalitet og mulige aftagere er mulige og nødvendige? Hvilke kortlægninger eksisterer allerede?
2. Hvilke fælles kriterier bør bruges til at sammenligne løsninger og vurdere behovet for kapacitet og investeringer? Hvordan indgår affaldshierarki, miljøeffekt, økonomi og gennemførlighed i vurderingen? Har vi analyser fra andre lande, som vi kan kigge til?
3. Hvilke resultater fra tekstilstrømsanalysen i 2.1 skal foreligge, før arbejdet i 2.2 kan gennemføres? Hvad kan påbegyndes med foreløbige data, og hvordan håndteres usikkerheder?
4. Har I konkrete erfaringer med brugte tekstiler, som analysen bør inddrage? Hvor har I oplevet muligheder eller barrierer for reparation, genbrug, sortering eller genanvendelse?
5. Hvilke eksisterende løsninger eller samarbejder har I gode erfaringer med? Kender I analyser fra nordiske eller andre europæiske lande om tekstilinfrastruktur, kapacitet eller afsætning, som vi bør lære af?
6. Hvordan bør analysen afdække, hvad der skal til for at etablere og drive konkrete infrastrukturløsninger i Danmark? Hvilke forudsætninger om tekstilmængder, aftagere, økonomi, tilladelser og ansvar skal den som minimum belyse?
7. Hvad skal en anbefaling indeholde, for at styregruppen kan tage stilling til en testaktivitet, en investeringscase eller et partnerskab? Hvordan udvælges ét til tre områder, der realistisk kan følges op på inden for initiativets rammer?
8. Bør den aktør, der udfører den strategiske analyse, også planlægge og gennemføre eventuelle testaktiviteter? Eller bør testene udbydes eller organiseres særskilt, når analysen har vist, hvad der er relevant at afprøve?